

Jókai Anna

Egy ifjú asszony

Józsa Judit kerámiaszobrász új kiállítása elé:
Magyar Nagyasszonyok III.

Fotó Csontos Jolán

Az érdeklődők egy részének bizonyára nem ismeretlen Józsa Judit munkássága – hiszen a mostani kiállítás, itt, a Magyar Kultúra Alapítvány impozáns házában, immár hetedik alkalommal hirdeti az ő különleges tehetségét: gyönyörűen megformált kislasztikai sorával erősíti nemzetünk önismeretét. Nemcsak esztétikai élményt nyújt a szellemi-lelki értékekre fogékony látogatónak, hanem egyúttal történelmet, művelődéstörténetet, asszociációs látást kínál.

Gondoljuk el, Józsa Judit mindössze tizenhat éve él a szűkre zsugorított Magyarországon: Erdély szülötte ő, 1974-ben látta meg Székelyudvarhelyen a napvilágot. 2004-től a mai napig közel száz kiállítása volt – honi tájakon és a messzi Amerikában, Kanadában, Ausztráliában... Itt, ezen a patinás helyen – s nem véletlenül itt, az összetartozó magyar kultúra fellegvárában – láthattuk a Magyar Nagyasszonyok I-II. sorozatát, a *Múzsák kertjét*, a vízi-tengeri lények misztikus *TerrAquáját*, a *Magyar Mesevilág* szövegekkel is átszőtt birodalmát, a megmintázott *Magyar táncokat* – most pedig Józsa Judit arra vállalkozott, hogy a szívének kedves magyar nagyasszonyok szinte kiapadhatatlan névsorát új alakokkal bővítse. Ezeket az asszonyokat nem származásuk, foglalatosságuk természetete vagy környezeti adottságaik kötik össze, hanem tetteik nagyszerűsége, az úttörőszerep. Szentek, szabadságharcosok, tudósok, zenészek, írók-költők, rendhagyó személyiségek együtt alkotják a magyar szellem sajátos panteonját. Minden figura egyedi – mindegyik magán viseli a kor jellemző öltözetét, s egy-egy lényével szorosan összetartozó tárgy jelzi meghatározó életfeladatát.

Józsa Judit mindehhez teljesen új technikát választott: nem koronggal dolgozik, hanem változó nagyságú és vastagságú agyaglapokból, kézzel alakítja ki, finom kis eszközök segítségével a belül üregesre hagyott, kiégetésre alkalmas szobrocskákat. Ki-ki megtalálhatja a gazdag választékból a maga kedvencét: saját lelki alkatának példaképét. Egy-egy tematikus kiállítás megtekintése bizony több történelemóra hatásával felér; a rövid, élvezetes summázatok az alkotás mellé helyezve a biztos eligazodást szolgálják. Nem csoda, hogy az eddigi megmutatkozásoknak szinte páratlan és egybehangzóan méltányoló média-visszhangja volt, s az is üdítő tény: az elsivárosodó, pénzhajhász légkörben összesen csaknem ötvenezren látogattak el az eseményre... Nincs mód arra, hogy a látványt, ami mindannyiunkra vár, részletesen elemezzem. Hiszem:

Őnök szemtől szemben a művekkel meg fogják találni a közös vonatkozási pontokat. Amit azonban – mintegy lelki-szellemi hozzájárulásként – el szeretnék juttatni Józsa Juditnak, néhány felismerés:

Fontos egy művész számára a gyökér, esetünkben a korondi keramikus népművész szülőpár – de a rábízott isteni feladat sohasem ismétlés, hanem az új elem hozzáfűzése a régi tapasztalathoz. Józsa Juditnál megtörtént!

A művészi érték, az emberi érték nem életkorfüggő. Judit 36 éves, sugárzó fiatal nő. Mégis: a maga nemében máris nagyszony.

Talán nem véletlen, hogy Józsa Judit kerámiaszobrai 2004 óta mindig *augusztus havában* kerültek összerendezetten a közönség elé.

Augusztusban tartja a magyarság Kárpát-medencei megkapaszkodásának szép ünnepét. S most éppen egy olyan augusztusban, amikor a nemzeti együvé tartozás evidenciává, nemes céllá emelkedhetett. Hiszen ezt üzeni Józsa Judit is: kapaszkodjunk össze, ismerjük meg áldozatos múltunkat, mert csak így követelhetünk hiteles életet a jövőtől.

A Trianonnal szétszakított nemzetnek sokféle szimbóluma van. Jómagam az idén egy olyan – egyébként megrázó – emlékmű mellett mondtam emlékező beszédet, amelyik megcsonkított, végtagjaitól megfosztott női torzóként ábrázolta a maradék Magyarországot. De ha valóban torzók vagyunk, minden reménytelen! A leamputált részek elhalnak, a törzs csonka, nyomorék marad.

Én Józsa Judit *Magyarország–Anyország* kompozíciójában hiszek. Egy egészséges, ifjú asszonyt körülvesznek a gyermekei. Az asszony fején a Szent Korona, szomorú arcát Mária-szerű bizakodás deríti át. A fiai, lányai nem hagyják el, bár nincsenek már a védelmező ölben. És az anya sem engedi szélnek, hanem öleli édes magzatait. Ők pedig mindannyian egymás kezét fogják. Szoros szövetség ez – szétéphetetlen kötelék. S az igaz művész az, aki ezt a köteléket nem elvágja, hanem egyre erősebbé és erősebbé fonja.

Az élő Isten adjon ehhez erőt Józsa Juditnak is; ahogy a viruló fiatalságban, úgy majdani beérett öregségében is.

Zsolnay Júlia

Józsa Judit augusztusi kiállításának megnyitó beszéde (Magyar Kultúra Alapítvány székháza)